

Nr 49.

Ankom till riksdagens kansli den 10 maj 1927 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret framställning om anslag för tryckning av register över prästeståndet och borgarståndet vid riksdagarna under perioden 1809—1866 m. m.

I en till bankoutskottet avlåten, den 28 nästlidna april dagtecknad skrivelse hava *fullmäktige i riksgäldskontoret* hemställt, »att bankoutskottet behagade föreslå riksdagen bemyndiga fullmäktige att av anslaget till riksdags- och revisionskostnader samt kostnader för riksdagens hus använda ett belopp av förslagsvis 12,500 kronor för tryckning av de föreliggande manuskripten till registren över prästeståndet och borgarståndet vid riksdagarna under perioden 1809—1866 samt bindning av 100 exemplar av den tryckta upplagan».

Berörda skrivelse är av följande innehåll:

»Genom beslut av 1917 års riksdag erhöles fullmäktige i riksgäldskontoret uppdrag att låta utarbета och å tid, som fullmäktige funne lämplig, i en upplaga av 800 exemplar till trycket befordra ett fullständigt personregister till riksdagens protokoll för tiden 1809—1866. Tillika bemyndigades riksdagen fullmäktige att av anslaget till riksdags- och revisionskostnader använda ett belopp av förslagsvis 8,000 kronor för arbetets påbörjande.

Med anledning av detta uppdrag antogs fullmäktige notarien i domänstyrelsen, juris kandidaten O. M. F. Seth, att såsom ledare och ansvarig redaktör ombesörja utgivandet av ovannämnda registerverk, varom kontrakt med honom avslutades den 1 juni 1918. Rörande kontraktets innehåll få fullmäktige hänvisa till sin till bankoutskottet avlåtna skrivelse av den 26 mars 1924, intagen i utskottets utlåtande nr 30 för samma år.

Sedermera har riksdagen två gånger, nämligen åren 1920 och 1924, anvisat ytterligare förslagsanslag å respektive 30,000 kronor och 10,000 kronor för utarbetandet av ifrågavarande register. Något anslag för verkets tryckning och bindning har däremot ännu icke beviljats.

Kostnaderna för arbetet hade, såsom fullmäktige meddelade i nyssnämnda skrivelse av den 6 mars 1924, då uppgått till inalles 46,915 kronor 60 öre. Av det år 1924 beviljade anslaget å 10,000 kronor har såsom arvode till notarien Seth utbetalts 5,300 kronor, varefter av detsamma nu återstår ett belopp av 4,700 kronor.

Redigeringen av verket har visat sig kräva mycket mera tid och arbete än varmed man från början trodde sig behöva räkna. Allra först skall nämligen

för varje i riksdaghandlingarna förekommande ledamot av riksdagen sammanföras uppgifter om samtliga anföranden, motioner och förtroendeuppdrag, varvid det ofta är vanskligt att särskilja personer med lika eller snarlika namn. Detta ytterst omfattande arbete (excerperingen) är avslutat för alla fyra stånden. Sedan följer kontroll av varje sifferuppgift efter riksdagshandlingarna och den slutliga utredningen, bestående i ordnandet av det genom excerpterna erhållna materialet, fullständigande av rubrikerna samt utarbetande av vissa biografiska notiser, som ej beröra vederbörandes verksamhet inom riksdagen. Detta arbete har fullbordats beträffande präste- och borgarstånden, för vilka registret alltså föreligger tryckfärdigt. Utgivaren har förklarat sig villig att kontrollera och slutredigera registret för bondeståndet, men anser sig ej kunna inom rimlig tid medhinna motsvarande arbete vad beträffar ridderskapet och adeln.

Då det synes önskvärt, att de färdigredigerade båda delarna snarast möjligt tryckas och att återstående arbete med de två övriga stånden påskyndas — vilket är av betydelse för den historiska och statsrättsliga forskningen i allmänhet och speciellt värdefullt vid utarbetandet av vissa delar av det arbete om riksdagens historia, varom 1926 års riksdag fattat beslut — vilja fullmäktige föreslå, att registren till präste- och borgarstånden omedelbart tryckas; och hava fullmäktige för avsikt att fördela det återstående kontroll- och redigeringsarbetet på två personer på så sätt, att notarien Seth avslutar registret till bondeståndet och till annan kompetent person överlämnas arbetet med kontroll och slutredigering av registret till ridderskapet och adeln. Fullmäktige hava förvissat sig om, att sådan kompetent person finnes att tillgå; och har denne erbjudit sig utföra arbetet mot samma ersättning — 3 kronor för timme — som utgår till notarien Seth.

Kostnaderna för verkets tryckning och bindning har icke medtagits i de kostnadsberäkningar, som förut framlagts av fullmäktige. För präste- och borgarstånden torde densamma uppgå till omkring 12,500 kronor, varvid räknas med 34 $\frac{1}{2}$ åttasidiga ark i stort kvartformat och med trespaltig uppställning, tryckta på lumpapper i den av riksdagen bestämda upplagan av 800 exemplar. Av nämnda upplaga torde tillsvidare endast 100 exemplar behöva bindas.

Det är möjligt, att kostnaderna för kontroll och slutredigering av de återstående registren för ridderskapet och adeln samt bondeståndet icke kunna beräknas till det belopp, 4,700 kronor, som nu återstår av det senast beviljade anslaget, i all synnerhet om arbetet uppdelas på två personer. Tilläggskostnaden kan emellertid icke bli betydande och fördelarna av ett snabbare färdigställande av registerverket i dess helhet synas vara så stora, att hänsyn ej bör tagas till den kostnadsökning, som kan uppkomma. Om förhållandena därtill skulle giva anledning, vilja fullmäktige till 1928 års bankoutskott inkomma med förslag om beviljande av erforderligt tilläggsanslag.»

Såsom framgår av fullmäktiges skrivelse, föreligga numera av personregistret till riksdagens protokoll för tiden 1809—1866 färdiga till tryckning två delar, omfattande präste- och borgarstånden. I likhet med fullmäktige anser utskottet, att de färdigredigerade delarna snarast möjligt böra befordras till trycket samt att lämpligt antal exemplar därav bindas. Utskottet får därför förorda beviljande av det för ändamålet begärda anslaget. Då vidare enligt utskottets mening det ifrågavarande registerverket bör fullföljas, anser utskottet, att återstående arbete beträffande de två övriga stånden bör påskyndas, och torde detta böra ske i överensstämmelse med vad fullmäktige föreslagit.

Utskottet.

Utskottet, som förutsätter, att kostnaden såvitt möjligt begränsas, hemställer,

att riksdagen, med bifall till fullmäktiges i riksgäldskontoret förevarande framställning, må bemyndiga fullmäktige att av förslagsanslaget till riksdags- och revisionskostnader samt kostnader för riksdagens hus använda ett belopp av förslagsvis 12,500 kronor för tryckning av de föreliggande manuskripten till registren över prästeståndet och borgarståndet vid riksdagarna under perioden 1809—1866 samt bindning av 100 exemplar av den tryckta upplagan.

Stockholm den 10 maj 1927.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Gustafsson* i Stensholm, *Pettersson* i Olovstorp, *Lindley, Enhörning, Johansson* i Friggeråker, *Lindgren* och *Ström*;
från andra kammaren: herrar *Borggren, Winkler, Bäcklund, Lovén, Kloo, Ryberg, Svensson* i Betingetorp och *Johansson* i Edsbyn.